

La Veu de Tortosa

SETMANARI REGIONALISTE

Any 2.^{on}

Tortosa, 3 Juny de 1900

Núm. 27

NOTES BIBLIOGRÁFIQUES

SANCH NOVA. NOVELA MONTANYENCA, per Marian Vayreda—Olot, Imprempta de N. Planadevall, 1900—Un volum en 8.^u de VI—502 planes—4 pessetes.

Doném gracies a Deu per havernos deixat assaborir, ab la calma que necessitavem, l' hermosa lectura de *Sanch Nova*. Engendrada aquesta obra en lo ver amor de nostra aymada Catalunya se sent batre en ella lo dols sentiment de la patria, quina historia esplendent tan admirablement se posa de relleu en la novela montanyenca de Marian Vayreda, escriptor il·lustre y atitllat, poeta y pensador, artista y fillosoph de vòls molt enlayrats.

Sanch Nova delecta l' esperit del llegidor y 'l predisposa a l' esmena, puig a mida que 's va llegint la novela aquesta deixa de serho y 'l passatge poematich passa de sopte a un altre mon distint y es que la obra de Vayreda al deixar d' esser novela se converteix en passatge historich; es la historia de la humanitat, es la historia de tots los cors. L' home honrat hi troba son mirall, l' enamorat los encants de sos somnis, lo corromput la historia de sos vicis y 'l frè de llurs immoralitats.

Llegida l' obra compreném l' amor de la Montserrat envers lo simpàtich En Ramon de Montbrió; y un cop estudiat aquest tipo model, compreném, també, l' enamorament que sent l' escriptor Vayreda envers aquest personatge impregnat d' un naturalisme digne de Velazquez. En Ramon es lo motllo del home que busca l' autor de *Sanch Nova* pera la regeneració de Catalunya; perxó l' impregna d' una sava purissima, plena d' encants y de matissos flayrossissims, d' honradesa y de virtut.

Sanch Nova prepara la existencia esdevenidora y 's converteix en un jardí assahonat en ruixades de llágrimas; jardinet quina vejetació moral, patriótica é intelectual farà rebrots d' homes convensuts, d' homes honrats

y dignes, de patricis ardents, tan plens d' inspiració regeneradora com calfats d' un sentiment honrat y benefactor.

Mossen Joan, lo Rector de Vall de Pedres, oncle d' En Ramon de Montbrió, es un dels personatjes que més atrauhen en lo bell decurs de la novela. Capellá de tot cor, abans de l' arribada de son nebot a la rectoria, no tenia més afany que 'l del cumpliment de son sagrat ministeri; se sent després regenerador y buscant llurs grandeses, torna a la vida activa y busca per aquelles encontrades lo reviscolament de la patria enderrocada.

May cap escriptor ha pintat ab més emoció les coses velles, les costums rancies, les rutines perjudicials al avens d' un poble, l' encastellament del *senyor* d' una comarca. del amo d' una vella é historica masía, que, com lo Don Eudalt de *Serra Bruna*, cau en brassos del ensopiment y de la comoditat, sense procurar lo remey a les desgracies que 's mohuen pel entorn de son rich casal.

En Ramon de Montbrió li pega la primera sostragada y d' un sol cop fa caure en sa embranzida vicis estranys, costums sibarítiques, explotacions infames y un sinnombre de immoralitats politiques y socials que cauhen trontollades als peus del nou apostol, convertit en ver regenerador d' aquesta societat indigna y corrompuda.

Sanch Nova es un llibre hermosissim pera tothom; una esperansa y un somni de gloria pera Catalunya, un nou reconstituyent pera la existencia de nostres fills, un llas de germanor que 'n llurs dies pot fer dels homes germans y d' una societat anémica una societat plena de vida.

Aquesta es la *Sanch Nova* que brolla per dintre 'l cos d' en Ramon de Montbrió per no dir del mateix Vayreda; porque 'ls dos se confonen y aquesta confusió fa que moltes vegades lo lector s' identifique més en l' home qu' ha sentit aqueixa conmoció que 'n lo personatge encarregat de predicar la sabia doctrina d' un altre, quiu sentiment per la moral y patriotisme es prou conegut y admirat de tothom.

Podrán altres escriptors pretendrer la transfusió de *Sanch Nova* en llurs llibres y proclames, però tal com la ingertat Vayreda ni ara, ni suara, ni may.

Francesch Mestre y Noè.
Tortosa, Juny de 1900.

Lo Catalanisme dels tortosins EN LO SIGLE XVI

La disquissió historica ens dona moltes vegades la llum pera averiguar certes confusions, quins embolics naixqueren al calfor d' un sentiment mercenari. Comprenetho així, y en l' afany de deixar la veritat ben sentada y ab l' exclusiu objecte de desfer falses acusacions, molt embayrades fins ara, reproduhim a continuació un fragment del llibre *Los Col·loquis de la insigne ciutat de Tortosa* escrits per Mossen Cristofol Despuig l' any 1557.

Si pretenguessim trobar nous dats pera probar l' amor de Tortosa envers sa estimada patria, no caldria anar tan lluny, puig sense remontarnos a les cròniques de la edat mitja la historia ens donaria material sufficient pera posar de relleu nostre antich catalanisme, per fortuna prou ben retratat en lo tros que del citat llibre copiem sense posarhi ni afegirhi res. Aquest es com segueix:

COL-LOQUI PRIMER

Col·loqui primer de la Ciutat de Tortosa lo argumen del qual es que un Cavaller y un ciudadá natural de la mateixa Ciutat anant a oir Misa, encontraren ab altre Cavaller Valenciá, lo qual novament era vengut de Valencia, y tots tres ajuntats practiquen de varies coses així tocans a Tortosa y a la Iglesia Catedral de aquesta, com de altres estrañes.

INTERLOCUTORS

FABIO CIUTADÁ, LIBIO CAVALLER, D. PEDRO VALENCIÁ

F. Es de dia encara en aquesta casa, há Sr. Libio anem a misa que ja es hora.

L. Per la má me ha guanyat vosté que dret men anava a la sua pera fer mateix, anem en bon hora a obrar lo Espiritual porque après serem millor guiats en lo temporal.

F. Es mol bona sort que així ab una pedra se maten dos pardals.

L. Señor Fabio ó la vista me engaña, ó es aquell Cavaller que allí está parlant ab lo mercader D. Pedro nostre Amich; mas com hauria fet cosa tan nova de no haver descavalcat en ma casa tenintla per tan sua, verdaderament es ell, que ja parques riga de la maravel·la mia y vé acostanse assi.

F. Ell es sens falta, yo ab tot ya conegué tantost en lo tall y en lo brio que era valenciá, mas no creía que fos D. Pedro.

L. Que novetat es aquesta Sr. D. Pedro que vosté es en Tortosa y no es en ma casa, veiglo y no sé si hu crega.

D. P. Donchs sen Thomas quant hagué vist ya cregué; pero vosté no sia mes fort de condició que sen Thomas.

L. Que se yo si sabeu fer vos Señor lo que feyen altres en temps pasats en la vostre Valencia en casa de Mosen Marrades.

D. P. Alló no hu feyen homens sino Dimonis.

F. Estraña cosa y monstruosa dient que fonch aquella.

D. P. Fonch tan monstruosa que no es be contar tot lo que seguí.

L. Deixem aixó per ara y sapiam Señor com es asó de no eser vos apeat en ma casa.

D. P. No es mes de perque arribi anit tan vespre que era ja tancada la porta del Pont.

F. La gran sí mes 'a portella no, que mai se tanca, y perque com la part dellá lo Pont se va tan poblant convé que així estiga uberta pera si alguna cosa de necessitat ocorre.

L. Mas com están á proposit aquells ostals allí pera remediar semblan necessitat com la que anit tingué lo Sr. D. Pedro.

D. P. Si estant per cert y també están bons per als que no volen eser vists; mas jo poch los emplee pera de aquest fi, ans be cada vegada que asi arribe, entre y passeije per la Ciutat, que pera mon gust es la mes apacible del mon. y com es la primera que trobám de la nostre Patria antigua, par que la mira hom ab millor gana.

F. ¿Com de la vostra Patria antigua?

D. P. Sí, que los Valencians de así de Cathaluña son eixits, y los llinatges que de así no tenen lo principi, nols tenim per tan bons, y la llengua de Cathaluña la tenim, encara que per lo veinat de Castella ses molt trastornada.

F. Y com, ¿no diheu que fonch conquistada per lo Rey en Jaume de Aragó, y noi entrevingueren los aragonesos en la Conquista?

D. P. Sí, pero les forces y potencia principal tota ó quasi era de Cathaluña y per so se reserva allí la llengua catalana y no la aragonesa; ab tot no deixaren de restar també alguns llinatges de Aragó, altres parts importants que per avuy encara se troben allí.

F. Altra rahó done Pere Antoni Berter per lo ser restada en Valencia la llengua Catalana, que diu que per cert número de doncelles que allá foren portades de Lleida pera poblar la Ciutat se comensá la llengua Catalana, per so que les criatures mes aprenen de les mares que no dels pares.

D. P. Ya se que así escriu Pere Antoni, pero te forsa la opinió sua perque aquelles doncelles no poblaren sino sola Valencia y la llengua Catalana se restá y estengué per tot lo Regne, com per avuy se parla desde Oriola fins á Traiguera y així no pot quadrar lo que ell diu sino que es verdaderament lo que yo dich, que es cosa

certa que en aquell temps no sols lo Rey mas tots los escrits del Rey parlaven Cathalá y així pogué restá la llengua Cathalana, y no la Aragonesa.

L. Que no hi ya que dubtar en aixó, y lo mateix fonch en la conquesta de Mallorca que feu lo mateix Rey y en Menorca y Ivisa, que apres se conquistaren fonch lo mateix, que en totes estes Illes restá la llengua Catalana, com encara per avuy la tenen y tal com la prengueren en los principis, perque no han tingut ocasió de alterarla com los valencians, y en Sardeña, la qual conquistá lo Infant D. Alfonso que apres fonch Rey de Aragó, tenen també la Llengua Catalana, be que allí tots no parlen cathalá, que en moltes parts de la Illa retenen encara la llengua antigua del Regne, pero los Cavallers y les persones de primor y finalment tots los que negocien parlen cathalá perque la catalana es allí Cortesana.

D. P. No se yo perque á la veritat es tan codiciada com asó la catalana y la aragonesa es tinguda per millor per semblar mes á la castellana.

L. En nostres dies sí, mas en lo temps atrás no la tenien sino per molt grosera com á la veritat hu era, y per so tenguda en menos que la de así, provas ab que los Reis encara que prenien lo apellido de Aragó no per só parlaven aragonés sino cathalá, y fins lo Rey D. Martín ultim Rey de la línea masculina dels Comptes de Barcelona parlava cathalá y son Pare de aquell Rey qui fonch en Pere tercer la crónica que compongué dels gest de son avi, de son Pare y seus, en llengua catalana la compongué, y de la propia má sua se troba per avuy escrita dins lo Real Archiu de Barcelona copia de la qual te posada ya Miquel Carbonell en la crónica que de Cataluña se festa. Mes avan vos diré una cosa pera abonar ma rahó que cerr es de ponderar y es que en Aragó tant com afronta Regne ab Cathaluña y Valencia no parlen aragonés sino cathalá, tots los de la frontera dos y tres llegües lo Regne; que dins de Cathaluña y Valencia en aquella frontera no hi ya memoria de la llengua aragonesa, y asó pasa en veritat així com hu dich, y de aquí sé lo escándol que yo prech en veurer que pera vuy tan absolutament se abraza la llengua castellana fins á dins Barcelona per los principals Señors y altres Cavallers de Cathaluña recordantme que en altre temps no donaven lloch á da aquest abus los magnanims Reis de Aragó; y no dich que la castellana no sia gentil llengua y per tal tinguda, y també confese que es necessari saberla les persones principals perque es la Española que en tota la Europa se coneix, pero condemne y reprove lo ordinariament parlarla entre nosaltros perque de asó se pot seguir que poch á poch se lleve de rael la de la Patria y així pareixería ser per los castellans conquistada.

D. P. No estich mal ab lo que dieu que cert ya camensa de pasar la ralla aquest abus tan y mes que así, allá en Valencia entre nosaltres yo tendria per bé que es considerás per tots asó.

F. Yo tinch per imposible lo remey y per só será supérflua la consideració que diuen Sr. D. Pedro y á més supérfluo lo compregué lo cap; tota via opres molt plaher en que així sesia esfonsada la llengua nostra sobre la aragonesa en lo Regne de Valencia y en aqueixes Illes, y ab asó mudém do noves; aquell mercader ab qui parlaveu Sr. D. Pedro perque está allí aguardant, despediulo y auarnosnem á misa. — (Continuará).

L' eclipse vist á Tortosa

Coneguda es de tots la poca importancia relativa que té avuy un eclipse parcial, encar que comprega, com lo del dia 28 del mes aprop passat més de 340 miléssimes del sol; puig que casi se reduheix á la verificació de taules astronòmiques y á la observació dels contactes y amagament de taques, si per sort les hi ha visibles com en efecte les hi hagueren lo 28. Malgrat aixó, com lo admirablement clar y ras que 's presentá 'l cel, convidava á n' aixó y teniem á nostra disposició dos telescopis de regulars dimensions y un bon teodolito, resolguerem fer algunes observacions que no creyém inútils pera l' estudi de fenómeno sempre nou y admirable, encar que no hagi tingut pera nosaltres la sublim importancia que vá tenir en pobles no molt llunyans del nostre. A continuació posarém, solsament, los datos que puguen esser d' interés més general.

Calculada pera Tortosa l' hora dels contactes; procurárem pendrer á les 12^h m. d. de la posició precisa de dos únichs grupos visibles de taques molt petites; valennos de la projecció, puig que directament era casi imposible distingirles detras d' un cristall de color; si bé havém de confessar qu' un defecte de l' únich ocular de que podiem disposar, imprevisit é imposible de remediar aquí, ens privá de cons-guirho ab la precisió qu' hauriem desitjat. Lo primer grupo, molt facil de distingir, se trobava molt prop del ecuador solar quelcom separat al O. del meridiá central del So'. Aquest grupo constava d' una taca de núcleo molt visible, per lo contrast que sa negror formava, coronada d' una petita penumbra y tres punts ó poros que la cercaven per la banda del N. E. Lo segon, situat á major latitut y al E. del meridiá central, lo formaven varies ombres sense núcleo visible disposadas proximament en una línia casi paralela á la de marxa de la lluna.

Lo primer contacte s' observá á 2^h 59^m 39^s; y l' últim ó sia 'l fi del eclipse, á les 5^h 18^m 9^s; lo primer se retrassá uns 9^s á l' hora calculada; mentres que l' últim s' adelantá quelcom més. A tots es coneguda la dificultat de pendrer ab exactitut l' hora precisa del punt tangencial de dos astres, ja sia per efecte de la irradiació ja per la ecuació personal ó per altres causes que poden influhir en aixó. Nosaltres creyém que vá tenir no petita part en aquest cas alguna lleugera errada en la determinació de l' hora local; de modo que ab les noves determinacions qu' havém escomensat á fer, arribará á esser insensible la diferencia ó per lo menys se reduhirá á poch segons, podent així

atribuir-se tal vegada a que la projecció del globo llunar no presenta en tota llur circumferència un cercol ben definit a causa de les serralades que, segons les circumstàncies del balanç, en sa projecció son més ó menys preeminents. Lo primer grup de taques s'amagà a les 3^h. 24^m. 6^s. tornant a apareixer a les 4^h. 40^m. 6^s.; l'altaria del centre del sol era de 46° 59' al escomensar y de 20° 59' al termenar l'eclipse.

Més notables é interessants foren les observacions meteorològiques fetes durant l'eclipse. El termògrafo al sol minvava desde los 35° 8 registrats a les 2^h. 50^m. hasta 'ls 24° mínima que senyalava a les 3^h. 14^m. essent la oscil·lació total d' 11° 8: a la sombra, solsament sofrí la temperatura una oscil·lació de 3° 5. Son verament hermoses y dignes d'estudi les curves dels termògrafs; més, havent estat invariables les condicions del ayre durant les fases principals del eclipse. La llimpiesa del cel no cambià hasta després de la major foscor, però al augmentar de nou la llum y la temperatura los filaments cirrosos procedents del E. s'acumularen ab prontitut en los quadrants occidentals, de modo qu' al acabarse l'eclipse no tansols les bandes de cirrus reunides paralelament al horitzó sino, també, algunes faixes de cirrostratus emboyraven ja notablement lo disch solar. Lo vent bufava del SSO. sense que apenes passés de la forsa 2 de la escala, si bé durant la major foscor vá haverhi alguna ratxada que vá passá de *fresquet*. Lo consegüent ascens de temperatura se verificá al sol ab la mateixa lleugeresa que 'l descens, si bé, com es natural, no vá arribar ja a s'altaria antiga; a la sombra fou molt més pausat. L'humitat relativa aumentá, també, bastant, però fou més notable l'augment de tensió del vapor.

Va prestar, també, sos serveys un Heliògrafo, sistema Gambell, deixant admirablement senyalades en la banda de paper les fases de l'eclipse hasta prop del fi, en que segons advertim, apareixqueren *cirrostratus*. May en los varios eclipses parcials qu' havém presenciats en diferents regions, ens havia donat aquest aparato tan bons resultats com en la ocasió present.

Durant la major foscor solsament conseguirem veurer lo planeta Venus qu' es destacava en mitj del hermós blau crespuscular ab tota sa brillantor.

Tortosa, Maig de 1900.

LA LENGUA PATRIA

¡Tan bella y no ho volen creure!
¡tan amorosa y gentil,

y 't vol negar l'hermosura
qui no 't coneix ni t' ha vist!

Ben cert, ben cert dolça ayμία,
que fort enutjat n' estich:
mes ¿ets per ço menys hermosa?
¿ets menys dolça pera mi?

Bé poden ferte 'n d'agravis,
bé los folls t' en poden dir,
no per ço ta gentilesa
menysprean tos paladins.

Si un jorn perdeses lo ceptre,
t' en restan de cors a mils;
en ton bressol me gronxares,
vull en los brassos morir.

Hont trobar, tendre donzella,
qui tan el cor me delict;
qui allunye les ombres negres
qu' entenebran mon fat trist.

Quan ab tu pas sol les hores
¡que n' es de dols lo que dich,
sens que més que Deu ho senta
y 'l cor ma' ho torne a dir!

Quan ab tu pas sol les hores,
¡cóm si fon mon esperit
pujant perfum en tes ones
dels estels al paradís!

Si dels llabis t' arrancassen,
¿oh, qu' en seria de mi?
En ton bressol me gronxares,
en tos brassos vull morir.

Si he de parlar de ma patria,
¿quí com, tu me dona el crit
que escalfa en lo front la pensa,
que móu el cor de sos fills?

¿Quí com tu la veu me dona
per contar del temps antich
la gloria, la fé, 'l coratje,
los recorts de que vivim?

¿Quí 'l brugit de l'host m' ensenya?
¿quí 'm ret lo só del clarí?
¿quí 'l colp de la espasa nua
quant l'escut fassia bossins?

¡Quí vest de cuyrassa y ferre
mos pensaments atrevits?
En ton bressol me gronxares,
en tos brassos vull morir.

Si he de parlar de mon Deu,
tu 'm donas los sons divins
ab que l' esparça s' en puja
ab son vól de serafí.

¿Hi ha flauta mes tendre y dolça,
quan, ab la fé ab que m' inspir,
los prechs del ánima cantas
dins la mar del infinit?

¿Hi ha trompeta espaventable
qui tant faça estremodir,
quan de Deu ne cantas l'ira,
quan son flagell ne predius?

¿Quí a ma fé les ales dona?
quí a m' esperança lo briu?
En ton bressol me gronxares,
en tos brassos vull morir.

Si amor los dictats inspira
sos plers, sós jóys, son sentir,
¡oh qué 'n tens de suaus paraules!
¡oh qué 'n tens de colors vius!

¡Qué n' ets de gaya llavoras,
quant t' exhalas en sospirs,
en quexes tendres, en súpliques,
qu' esplayan las cortis ferits!

¿Quí com tu per captivarne?
ab les flors que n' has cullit,
quí més adorm les sofrences?
¿quí mes contenta el desitx?

¿Quí com tu sap los misteris,
per voluntats conquerir?
En ton bressol me gronxares,
en tots brassos vull morir.

Jo del món cerch l'armonía,
y m' assech devora 'ls vius;
vaig a escoltar les tronades,
y el vent com xiula en los pins.

Oich los rossinyols el vespre,
dintre els torrens mes ombrius;
y escolt les flors com se diuhen
llurs amors tota la nit.

Mes si sent ta veu llunyana,
cantant lay joyós ó trist,
s' ompl' mon cor de ta dolçura
y encisat lo mon olvit.

Y m' adorm tot suspirante
y encara te parl' dormint.
En ton bressol me gronxaren,
en tos brassos vull morir.

Geroni Roselló.

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA

Diumenge, dia 3, PASCUA DE PENTECOSTES.—Dilluns, 4, (*Abans* ✕) San Francisco Caracciolo.—Dimars, 5, (*Abans* †) San Sanxo.—Dimecres, 6, San Norbert.—Dijous, 7, San Sabiniá.—Divendres, 8, San Salustjá.—Disapte, 9, San Prim.

NOTICIES

ARRIBADA DEL SENYOR LANDERER

En lo tren exprés del dijous arribá a nostra ciutat, de regrés d' Elche, l'eminent astrónomo y geolech, nostre respectable amich D. Joseph J. Landerer acompanyat de sa distingida senyora. No cal pas dir que la figura d' aquest sabi de veritat ha brillat d' un modo culminant entre aquella pléyade de celebritats científiques en los coneixements dels fenomens celestes, y tots ells, afanosos d' estrenyer sas relacions ab persona de tanta válua, li han tributat l' admiració deguda y a la vegada han felicitat a Espanya y a la nostra terra en particular per comptar com paysá seu a un dels homes que tant val per sa sabiduría, sa modestia y per sa profunda fé envers l' Autor dels grandiosos fets que serveixen de punt de partida a les investigacions científiques del home.

LA VEU DE TORTOSA sense volguer ofendre la modestia del senyor Landerer, fa seves les falagueres paraules que 'ls sabis li han dedicat y al donarli la benvinguda li dedica son humil y respectuós homenatge d' admiració.

Lo dimecres vá arribar nostre benvolgut Prelat després de desempenyada sa visita pastoral en varios pobles de la diócessis.

Ab aquest motiu li enviém nostra coral felicitació.

Aquesta tarde a fi de termenar dignament los cults tributats a la Mare de Deu durant lo mes de Maig, en la esglesia de les Ferreries se celebrará una funció extraordinaria solemnizada per la orquesta

ELS SEGADORS

(CANÇÓ POPULAR)

f *Poc a poc i am molta ànima*

Ca - ta - lu - nya, tri - om - fant, tor - na - rà a ser ri - cai ple - na! En - dar -

re - ra a - ques - ta gent tant u - fa - na i tant so - per - ba! Bon cop de

falç! Bon cop de falç quan vul - gui mou - re - ga! Bon cop de falç!

Catalunya, triomfant,	Ara és hora, segadors!
tornarà a ser rica i plena!	Ara és hora d'està alerta!
Endarrera aquesta gent	Per quan vingui un altre Juny
tant ufana i tant soperba!	esmolem ben bé les eines!
Bon cop de falç!	Bon cop de falç!
Bon cop de falç quan vulguin moure brega!	Bon cop de falç si l'blat ens volen pendre!
Bon cop de falç!	Bon cop de falç!

Que tremoli l'enemic
 en veient la nostra ensenya:
 com fem caure espigues d'or,
 quan convé seguem cadenes.

Bon cop de falç!

Bon cop de falç, defensors de la terra!

Bon cop de falç!

dirigida per nostre estimat amich lo Reverent Mossen Eduart Torres, ab sermó y exercici corresponents á dit religiós acte.

Ab verdadera satisfacció ens havém enterat que 'l nostre respectable amich doctor D. Roch Chabás, Canonge y Arxiver de la Seu Metropolitana de Valencia figura á Roma com á membre actiu del Congrés arqueològich qu' está verificant los seus treballs d' investigació en la Capital del Orbe catòlich, havent dirigit sa il·lustrada paraula á n' aquella docta munió d' homes il·lustres y posant de relleu sos amplex coneixements historichs y artistichs-arqueològichs, dels que té donades altres probes en varies publicacions.

Rébiga el Dr. Chabás nostra entussiasta enhorabona.

La Pia Unió de San Antoni de Padua celebrarà una solemne novena al gloriós Taumaturgo en la Iglesia del Seminari. Haurá exercicis pel matí á les set y mitja y á les sis y mitja per la tarde, ab Exposició del Santíssim y sermó que predicarà tots los dies lo Reverent D. Plácido Villarrubias, Missioner Apostolich.

La novena escomensará lo dia 5 y acabarà lo 13, festa del Sant, en quin hi haurá pel matí Missa de Comunió general y pel

vespre l' últim exercici ab major solemnitat.

Per la Directiva de la Societat d' Aymadors de les glories valencianes, *Lo Rat Penat*, ha sigut nombrat *Soci Corresponsal* á Tortosa nostre estimat amich D. Frederich Pastor y Lluís, escriptor correcte y cultivador de la historia patria.

Trobém molt encertat aquest nomenament y ens plau que 'n los Centres literaris se premien ab aquest distintiu, que 's timbre de gloria, á tots els que deixant llurs ocupacions dediquen los temps més riallers de sa vida en lo desenvolvement de la historia de son país.

LA VEU DE TORTOSA envia, ab aquest motiu, la seva coral felicitació al senyor Pastor y Lluís.

Nostre benvolgut amich, l' il·lustrat Professor y Advocat D. Francesch Muñoz del Castillo ha sigut anomenat Agent del Banc Hipotecari d' Espanya.

La honradesa y coneixements del senyor Muñoz son la millor garantia pera exercir aquest carrech tant delicat, en lo que li desitjém tota mena de sort y prosperitats.

La Direcció General d' obres públiques ha deixat sens' efecte lo traslado de nostre

distingit amich D. Reinaldo Brea á la Divisió hidrològica del Ebre, organizada fá pochs dies, com ja déyam en nostre darrer número.

Demá, dilluns, se celebrarà com tots los anys, en l' ermita del Coll del Alba solemne festa dedicada á la Mare de Deu, á qui Tortosa venera baix lo titol que porta l' ermitori que descolla en aquelles pintoresques serralades. L' ofici serà cantat pel il·lustre Canonge Doctoral Dr. O'Callaghan y predicarà 'l sermó lo Prevere Mossen Joaquim Gamundi, Professor del Seminari d' aquesta ciutat. Després del ofici tindrà lloch la processó ab la imatge histórica y devota d' aquell santuari.

Acabats los actes religiosos hi haurá varies diversions pera 'l poble, entre les que hi figuren los tradicionals *corres d' homes*.

Lo dijous, últim dia del més de Maig, tingué lloch en lo Col·legi que dirigeixen les professores D.ª Concepció Homedes y l' amable senyoreta Cinta Cristófol, la festa infantil dedicada á la Mare de Deu.

Se va cantar lo Trissagi y varies meditacions adequades al acte; després se representaren dos comedietes de costums, molt morals, que foren desempenyades per les agraciades senyoretas Carmeta y Cinta Jardí, que feren una verdadera creació dels seus respectius papers, demostrán sas excelents condicions pera la declamació, axis com les no menos discretes senyoretas Palmira Muria y Conxita Segura que 'ns agradáren molt en los difícils papers que representaren. Ademés ajudaren á la representació les estudioses nenes Irene Vidal, Carmeta Albert, Tereseta Castelló, Paquita Prieto, Cinteta Salvadó, Roseta Arrufat, Cinteta Zaragoza, Carmeta Tomás y altres que de moment no recordém.

Després de recitá unes ben triades poesies dedicades á la Mare de Deu, se doná per acabat l' acte religiós.

Les professoras, ab la fina amabilitat que les caracteriza, obsequiaren ab un *lunch* á la distingida concurrencia que sortí agradosamente impresionada de la festa, sent felicitades totes les alumnes per lo molt bé que desempenyaren sos papers, y donant mil mercés á les directores del Col·legi per la brillantor que donaren á la festa.

Verificats los exámens de fi de curs, han sortit ja cap á sos respectius domicilis los estudiants del Seminari Conciliar d' aquesta ciutat, menos los gramátichs que no s' examinarán hasta dintre de pochs dies.

Segons noticies, les atmetlles que quedaren salvas de les últimes gelades, están ya mol adelantades, tenint ja la palpa formada, notantse que per estar clares, son més grosses que d' ordinari, y en alguns pobles com Benifallet, Ginestar, Tivisa, Rasquera y altres, la cullita serà encare regular á pesar de la desconfiansa que al principi tenien los agricultors.

L' astrónomo M. Flammarión ha dit qu' Espanya es lo país més favoregut per los eclipses solars, y en apoyo d' aixó enumerará ab datos precisos, calculats per éll mateix, los eclipses que ocurrirán lo 30 d' Abril de 1905, lo 17 d' Abril de 1910 y 'l dia 11 d' Abril de 1919, aquest parcial.

Diuhen de Ginestar, Mora y altres pobles d' aquella comarca que la criansa del cuch de seda marxa bastant bé, á pesar del mal temps que ha regnat durant aquesta primavera.

Los cuchs están ja casi en son máxim desenrotllo, y dintre poch comensarán á pujar la enramada pera fabricar l' hermós capoll productor de la seda, esperantse una bona cullita d' aquest rich producte.

Abans d' ahir al vespre va escomensar á caurer un ruixim que continuá gayrebé tota la nit, fins abir á les nou del matí á quin' hora va lluhir el sol, continuant lo cel ennuvolat al entrar aquest número en prempsa.